

<http://dx.doi.org/10.18778/8142-391-5.03>

ROZDZIAŁ 2

Izabela Prokop, Joanna Kic-Drgas***

Kierunki badań nad językami specjalistycznymi w Instytucie Lingwistyki Stosowanej

Obserwowane dziś u studentów lingwistyki stosowanej żywe zainteresowanie językami specjalistycznymi jest wynikiem wielu czynników, wśród których można wymienić specjalizację oraz rozwój wszystkich dziedzin nauki, globalizację czy umiędzynarodowienie usług oraz procesów produkcyjnych. Przemiany te przekładają się na rosnące zapotrzebowanie na znajomość języków specjalistycznych w przestrzeni zawodowej, po pierwsze – języków specjalistycznych rozmaitych branż w języku polskim, których znajomość jest na każdym stanowisku pracy niezbędna, a po wtóre – języków specjalistycznych, takich jak język prawa czy język gospodarczy – w ramach systemu języka niemieckiego czy angielskiego, bądź też w obu tych językach równocześnie. Z jednej strony znajomość ta ma ułatwić funkcjonowanie w wielojęzycznym i wielokulturowym zespole specjalistów, a z drugiej – umożliwi dostęp do najnowszych informacji ze stale rozwijających się obszarów różnorodnej wiedzy. Wzrost znaczenia języków specjalistycznych można zaobserwować także w odniesieniu do uczelni wyższych w Polsce, na kierunkach studiów innych niż filologiczne, na podstawie szerokiego spektrum tematów podejmowanych w badaniach prowadzonych w jednostkach badawczych na terenie kraju.

Niniejszy artykuł ma na celu zaprezentowanie kierunków badań nad językami specjalistycznymi w Instytucie Lingwistyki Stosowanej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

* Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.

** Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.

Koncepcja artykułu jest dwudzielna i z jednej strony rozważania koncentrują się wokół badań na płaszczyźnie translatorycznej, z drugiej natomiast – na płaszczyźnie glottodydaktycznej. Podstawę do prowadzonych rozważań stanowi opis programów studiów ze wskazaniem na przedmioty dotyczące języków specjalistycznych oraz profile absolwentów kierunku lingwistyka stosowana. Artykuł zakończony jest wnioskami oraz dezyderatami, wskazującymi kierunki dalszych badań.

1. Instytut Lingwistyki Stosowanej w Poznaniu – rys historyczny i ogólna charakterystyka

Instytut Lingwistyki Stosowanej (ILS) w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przekształcił się z Katedry Glottodydaktyki i Translatoryki, która powstała w roku 1964 na Wydziale Filologicznym UAM jako Zakład Językoznawstwa Stosowanego, a jego założycielem i pierwszym kierownikiem był profesor Ludwik Zabrocki. Główne zadania Zakładu koncentrowały się przede wszystkim na prowadzeniu badań naukowych w kontekście nauczania języków obcych i wypracowania nowych metod nauczania, adekwatnych do potrzeb coraz bardziej otwierającego się na świat społeczeństwa. W roku 1966 profesor Zabrocki założył czasopismo „Glottodidactica. An Journal of Applied Linguistics” (rocznik) i jako redaktor naczelny nadał mu rangę międzynarodowego forum wymiany myśli naukowej w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych. W roku 1987 profesor Waldemar Pfeiffer utworzył Katedrę Glottodydaktyki i kierował nią do stycznia 1996 roku. W roku 1992 katedra rozpoczęła nabór na I rok studiów na specjalności *lingwistyka stosowana*. Dyscyplinę tę określił Franciszek Grucza, definiując jej przedmiot badania, zakres oraz metody badawcze (Grucza 2007, 2017). Ośrodek poznański przejął tę koncepcję, to jest dwutorowość badań lingwistyki stosowanej – w zakresie glottodydaktyki oraz w zakresie translatoryki. Pierwszy plan studiów uwzględniał tę dwudzielność, a więc studentom obu specjalizacji oferowano zajęcia, sytuujące się w drugim członie dyscypliny: adepci zawodu nauczycielskiego przyswajali tematykę przekładoznawczą, bardzo przydatną w nauczaniu, a wiele prac magisterskich traktowało o technikach translatorskich w nauczaniu języków obcych. Studenci specjalności translatorycznej natomiast mogli zapoznać się z tematyką glottodydaktyczną, wielu tłumaczy w firmach bowiem prowadzi kursy językowe dla współpracowników. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu rynku pracy, stopniowo zwiększano udział zajęć przekładoznawczych w programach kształcenia, aż w rezultacie poszczególne specjalizacje uzyskały większą autonomię wraz ze zwiększaniem się oferty dydaktycznej

– również w zakresie zajęć fakultatywnych. Usankcjonowaniem tego stanu rzeczy była zmiana nazwy katedry – w roku 1997 Katedra Glottodydaktyki przekształciła się w Katedrę Glottodydaktyki i Translatoryki (KGiT) i pod tą nazwą funkcjonowała do końca sierpnia 2005 roku. W związku z dynamicznym rozwojem w 2005 roku Katedrę przekształcono w działający do dziś Instytut Lingwistyki Stosowanej (Prokop 2013: 49–61).

W Instytucie Lingwistyki Stosowanej (ILS) realizowane są następujące programy studiów:

- **lingwistyka stosowana** (specjalność glottodydaktyczna, translatoryczna, interkulturowa) – studia I stopnia,
- **asystent językowy** – studia I stopnia,
- **lingwistyka stosowana** (specjalność glottodydaktyczna, translatoryczno-biznesowa) – studia II stopnia,
- **asystent językowy** – wielojęzyczność i komunikacja specjalistyczna – studia II stopnia.

Różnorodność zaprezentowanych specjalności i specjalizacji przekłada się na wielostronny rozwój absolwentów lingwistyki, nie tylko pod względem umiejętności językowych, ale także pod kątem kompetencji potrzebnych na rynku pracy. Punkt ciężkości wprowadzanych programów położony jest na współpracę ze środowiskiem zawodowym oraz rozwijanie specjalistycznych kompetencji komunikacyjnych. Absolwenci specjalności zorientowanych translatorycznie mogą po ukończeniu studiów znaleźć zatrudnienie w:

- przedsiębiorstwach o zasięgu międzynarodowym,
- biurach tłumaczeń specjalizujących się w tłumaczeniu tekstów ekonomicznych,
- firmach outsourcingowych świadczących usługi dla przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym,
- bankach – w obsłudze klienta zagranicznego jako tłumacz w strukturach UE związanych z ekonomią,
- w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych – na stanowiskach tłumaczy-dokumentalistów.

Języki specjalistyczne stanowią ważny element oferty programowej dostępnej dla studentów i jednocześnie znajdują się w kręgu zainteresowań badawczych pracowników Instytutu. Można rozróżnić dwa główne kierunki badań nad językami specjalistycznymi: badania glottodydaktyczne i translatoryczne. Plan studiów na specjalności lingwistyka stosowana zawiera m.in. takie przedmioty, jak:

Nazwa przedmiotu	Liczba godzin
tłumaczenie tekstów użytkowych w parze j. polski-j. niemiecki	30 h
tłumaczenie tekstów użytkowych w parze j. polski-j. angielski	30 h
tłumaczenie tekstów użytkowych w parze j. niemiecki-j. polski	30 h
tłumaczenie tekstów użytkowych w parze j. angielski-j. polski	30 h
komunikacja dwujęzyczna – tłumaczenie ustne	60h
metodologia badań w lingwistyce stosowanej	30 h
teksty użytkowe i naukowe w języku niemieckim	30 h
tłumaczenie tekstów specjalistycznych j. polski-j. angielski, j. angielski-j. polski	30 h
tłumaczenie tekstów specjalistycznych j. polski-j. niemiecki, j. niemiecki-j. polski	30 h
teorie komunikacji specjalistycznej	30 h
dydaktyka języków specjalistycznych	30 h

Tab. 1. Plan studiów na specjalności lingwistyka stosowana. Źródło: opracowanie własne

2. Translatoryka w ujęciu specjalistycznym

Tematyka języków specjalistycznych zajmuje poczesne miejsce wśród tematów prac licencjackich i magisterskich, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Pewne trendy w doborze dziedziny są widoczne już od wielu lat. Niesłabnącą popularnością cieszą się analizy języka branży motoryzacyjnej, informatycznej, sprzętu AGD oraz telefonii cyfrowej. Jako materiał empiryczny często wybierane są różnorodne teksty użytkowe, takie jak umowy kupna-sprzedaży nieruchomości, umowy najmu lokali, umowy o pracę, tworzenie i przekształcanie spółek, a także teksty z zakresu ekonomii politycznej, ekonomii przedsiębiorstw, funkcjonowania giełdy papierów wartościowych, czerpane z akademickich podręczników ekonomii oraz z czasopism ekonomicznych.

Odrębną grupę tematyczną stanowią prace, pisane przez studentów bądź absolwentów innych niż filologia kierunków studiów, studiujących równolegle na dwóch uczelniach. Stąd wśród tematów prac można odnaleźć analizy języka muzyki, wykonawstwa wokalnego, architektury, kształtowania terenów zielonych, hotelarstwa, gastronomii, usług rehabilitacyjnych w sanatoriach, pracy socjalnej w ośrodkach pomocy rodzinie i inne.

Rzeczą naturalną jest, że studenci kierunków filologicznych dysponują wyższą niż przeciętna wrażliwością na estetykę tekstów, dostrzegają więc ich niedoskonałości w zakresie przewodników turystycznych, wydawanych przez samorządy lokalne dla zagranicznych turystów w językach obcych; teksty te

dostępne są w hotelach i biurach podróży; nierzadko niestety teksty te zawierają jeszcze wiele niedoskonałości, żeby nie rzec – błędów językowych w zakresie składni, czasem morfologii, często – użycia leksyki, a przede wszystkim stylistyki. Nasi studenci, kierowani lokalnym patriotyzmem, często podejmują się analizy i korekty takich tekstów, traktujących o ich rodzinnym regionie.

Wśród stosowanych w pracach metodologii dominują dwa typy analiz:

- 1) Analiza oryginału i jego tłumaczenia w poszukiwaniu ekwiwalencji tłumaczeniowej. Punktem wyjścia rozważań bywa tu na ogół wyróżnienie trzech aspektów znaku językowego – jego semantyki, formy i funkcji, odpowiadających trzem subdyscyplinom semiotyki. Często wybierane są też modele ekwiwalencji Kathariny Reiss, Wenera Kollera, Otto Kade'go, Eugena Nidy, Christiane Nord oraz inne modele, stworzone do analizy konkretnych tekstów, jak na przykład tekstów reklamowych. Magistranci starają się dociec, z czego wynikają zauważone niedoskonałości tłumaczenia – przypadki niepełnej ekwiwalencji tłumaczeniowej, luki, pozostawione przez tłumacza lub przypadki ekwiwalencji częściowej. Często pomocne bywa wyodrębnienie strategii translatorских lub wnikliwe badanie leksykograficzne, chociaż wiele powstałych w ostatnim czasie terminów specjalistycznych nie zostało jeszcze skodyfikowanych. Analizy tłumaczeniowe dotyczą całych tekstów lub ich fragmentów, mogą dotyczyć też jedynie terminów specjalistycznych, wyodrębnionych w drodze ekscerpcji. Wśród prac terminologicznych występują często badania anglicyzmów, stanowiących dużą część terminologii w niektórych dziedzinach, takich jak informatyka, telefonia cyfrowa czy logistyka.
- 2) Analiza porównawcza tekstów paralelnych, takich jak na przykład opisy wzorców ras psów i kotów, z których korzystają jurorzy na międzynarodowych wystawach zwierząt, opisy wzorca rasy koni na potrzeby hodowców i użytkowników, teksty towarzyszące towarom i usługom, zwłaszcza wszelkie instrukcje obsługi, często ulotki informacyjne, dołączane do leków. W tej grupie analiz trzeba brać pod uwagę w większym stopniu uwarunkowania kulturowe kraju, w którym tekst funkcjonuje. Na przykład sposób użycia farby do włosów firmy L'Oreal w języku polskim zawiera ostrzeżenie, że produkt pozostawia trudne do usunięcia plamy na tekstyliach. Tekst niemiecki zawiera dodatkowo zalecenie, aby ramiona okryć *starym ręcznikiem*. Czytelnik od razu zauważa stereotyp oszczędnej Niemki. Systemy form adresatywnych języka angielskiego, niemieckiego i polskiego są na tyle rozbieżne, że wpływają nieraz na całą strukturę tekstu. Teksty polskie, w których występuje rzeczownikowy system form adresatywnych, jednoznacznie wskazujący na płeć,

często odbiegają bardzo znacznie od tekstów w języku angielskim lub języku niemieckim, gdzie pronominalny system form adresatywnych jest w dużym stopniu uniwersalny, niwelujący różnice rodzaju i liczby przy zachowaniu należnego dystansu w formach zwracania się. W języku polskim dystans ten ulega zwiększeniu poprzez używanie form bezosobowych lub też zmniejsza się, gdy stosowana jest forma *ty*.

Trzeba wspomnieć również o pracach z zakresu niemiecko-polskiej gramatyki kontrastywnej, których bazę empiryczną stanowią często teksty specjalistyczne z różnych branż. Studenci analizują struktury syntaktyczne oraz morfosyntaktyczne. Zjawiska takie, jak strona bierna, złożone formy orzeczeń, zaimki *man* i *es* w języku niemieckim, *Funktionsverbgefüge*, struktura zdań wielokrotnie złożonych, *Aktionsarten*, to częste trudności w przekładzie. Osobnym problemem, z którym musi się zmierzyć tłumacz, są wyrazy złożone w języku niemieckim, co powoduje, że często studenci wybierają rozważania słowotwórcze jako temat prac licencjackich lub magisterskich.

W wyborze tematów prac dyplomowych studenci biorą pod uwagę nie tylko własne zainteresowania, ale też i wymagania rynku pracy. W minionych latach studenci studiów niestacjonarnych drugiego stopnia wybierali tematy blisko związane z ich działalnością zawodową. Czasem były to zadania przydzielone im do wykonania przez przełożonych, jak na przykład sporządzenie słowniczka terminów specjalistycznych z zakresu biotechnologii, produkcji pasz dla zwierząt domowych, produkcji opakowań plastikowych dla przemysłu kosmetycznego, bezpieczeństwa i higieny pracy, technologii drewna, produkcji okuć dla przemysłu budowlanego, okuć meblowych, produkcji rur i armatury sanitarnej, produkcji narzędzi ogrodniczych czy procedur medycznych.

3. Glottodydaktyka specjalistyczna

Znaczenie glottodydaktyki specjalistycznej w Instytucie Lingwistyki Stosowanej wzrosło wraz z wprowadzeniem przedmiotu o tej samej nazwie i zorientowaniem kształcenia nauczycieli właśnie na przygotowanie do kształcenia w zakresie języków specjalistycznych, w szczególności w zakresie języka gospodarczego.

W Instytucie powstają prace dyplomowe poświęcone zarówno specyfice różnych grup uczących się w kontekście zawodowym (motoryzacja, opieka nad osobami starszymi, księgowość, branża turystyczna etc.), jak i technik efektywnej komunikacji w środowisku zawodowym, czy też ewaluacji podręczników stosowanych w nauczaniu języka specjalistycznego, jak i rozwijaniu technik efektywnego uczenia się i nauczania terminologii specjalistycznej.

Bardzo ciekawym aspektem badań jest wykorzystanie korpusów w nauczaniu. Ponadto, w zakresie dydaktyki języków specjalistycznych są prowadzone w Instytucie badania dotyczące rozwijania umiejętności miękkich, które dotyczą zarówno struktury i technik przygotowania i wygłaszania prezentacji ustnych, ale także rozwijania współpracy w sektorze zawodowym, głównie branża IT i motoryzacyjna. Obszarem pogłębionych analiz jest także obserwacja zmiany struktury szkolnictwa wyższego oraz jej wpływu na nowe trendy i koncepcje w nauczaniu. Metodologia prowadzonych badań w zakresie dydaktyki języka specjalistycznego to:

- Analiza porównawcza programów i systemów edukacyjnych pod kątem kształcenia języków specjalistycznych w Polsce, Niemczech, krajach anglojęzycznych, Japonii, zwłaszcza – rozwijania umiejętności miękkich, oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy.
- Badania ankietowe prowadzone wśród osób czynnych zawodowo w celu stworzenia opisów profili zawodowych w kontekście specjalistycznych kompetencji językowych, jak i pogłębiona analiza potrzeb uczących się języka specjalistycznego w poszczególnych obszarach zawodowych.
- Analiza dokumentacji tworzonej w autentycznych warunkach zawodowych służącej po uprzedniej dydaktyzacji jako materiał dydaktyczny, ale także źródło informacji o zagadnieniach poruszanych w danym obszarze, stanowiący impuls do budowania właściwych programów kursów języka specjalistycznego.
- Wywiady z nauczycielami języków specjalistycznych służące badaniu ich potrzeb zawodowych w kontekście ewentualnych szkoleń z zakresu nauczania języków specjalistycznych, ale także badanie zastosowania różnych metod i technik służących optymalizacji procesu edukacyjnego.
- Analiza w skali makro i mikro struktury podręczników służących do nauki różnych języków specjalistycznych.
- Analiza porównawcza podręczników służących do nauki różnych języków specjalistycznych wydawanych w różnych krajach.
- Badanie wpływu zastosowania e-learningu na efektywność procesu nauczania języków specjalistycznych poprzez obserwację i eksperymenty naukowe.
- Analiza potrzeb studentów i absolwentów Instytutu Lingwistyki Stosowanej w kontekście przygotowywania i wygłaszania specjalistycznych prezentacji w kontekście zawodowym.
- Analiza makro i mikro struktury poradników prasowych w celu zaprezentowania technik popularyzacji treści specjalistycznych oraz możliwości dydaktyzacji wyników przeprowadzonych analiz.
- Analiza zmiany w postrzeganiu i roli nauczyciela języka specjalistycznego.

Rozwój badań w omówionym zakresie charakteryzuje duży dynamizm, który niewątpliwie związany jest z wzrastającą potrzebą kształcenia językowego stosowanego do potrzeb rynku pracy.

Nowy wymiar badań nad dydaktyką języków specjalistycznych wyznaczany jest z jednej strony przez wzrost znaczenia zastosowania mediów w procesie dydaktycznym, z drugiej – przez potrzebę stałego odnoszenia się do kontekstu zawodowego, a poprzez to wzrost użyteczności przekazywanych treści w odniesieniu do profili zawodowych.

Zarówno w pierwszym (nowe media), jak i w drugim (użyteczność) z wymienionych obszarów prowadzone są badania pilotażowe dotyczące integracji elementów programów graficznych (Adobe Illustrator, Adobe Photoshop), edytorskich (QuarkXpress, Scribus), czy narzędzi do lokalizacji stron internetowych i aplikacji mobilnych (Alchemy Catalyst) z nauczaniem języków specjalistycznych. Wyposażenie absolwentów filologii w nowe kompetencje wpłynie na zwiększenie ich atrakcyjności na rynku pracy. Wspomniane narzędzia (zwłaszcza Alchemy Catalyst) mogą być wykorzystane do analiz podręczników, lokalizacji wybranych fragmentów tekstów, a także do tworzenia baz terminologicznych.

Istotnym dezyderatem w kontekście kształcenia nauczycieli języków specjalistycznych jest zapewnienie absolwentom lepszego przygotowania do pracy zawodowej poprzez zaoferowanie obserwacji i zajęć z języka specjalistycznego, w tym zakresie prowadzone są rozmowy ze szkołami komercyjnymi oraz firmami działającymi na terenie Poznania i okolic, dodatkowo Instytut Lingwistyki Stosowanej objął patronatem klasę bilingwalną, w której programie znajdują się takie przedmioty, jak matematyka czy fizyka, wykładane w języku niemieckim. Obserwacja i prowadzenie wymienionych zajęć w ramach umowy patronackiej oraz warsztaty z zakresu języków specjalistycznych będą dobrym przygotowaniem absolwentów specjalności nauczycielskiej do pracy zawodowej.

4. Perspektywy

W ostatnich latach w Instytucie Lingwistyki Stosowanej prowadzone są badania z zakresu języków specjalistycznych, które nazwać by można „nieszowymi”, choć ich znaczenie dla rozwoju językoznawstwa jest olbrzymie. Od roku 2005 Alicja Sakaguchi prowadzi wszechstronne badania nad językiem specjalistycznym chrześcijańskim, w ramach których badaczka dokonała opisu mistyki i prorocstwa – zjawiska dziś bardzo zaniedbanego i współczesnym mało znanego, jak pisze (Sacaguchi 2011: 15). Autorka ukazuje, „po pierwsze, w jaki sposób wyraża się w języku świadomość

transcendencji, po drugie – jakie treści kryją się w języku mistycznym. Język powinien się tutaj wyłonić jako forma odzwierciedlenia jednostkowego przeżycia, duchowego blasku, natchnienia, poznania i powołania, a nie jako forma konceptualizacji i profilowania świata czy jako forma wpływu na postrzeganie świata” (Sakaguchi 2011: 18). Drobiazgowa analiza obszernego korpusu tekstów, zaczerpniętych m.in. ze Starego i Nowego Testamentu oraz pism mistyków chrześcijańskich, pozwoliła na wyczerpujący opis środków retorycznych (tropów i figur stylistycznych) występujących w tych tekstach, znacznie wzbogacając naszą wiedzę w tym zakresie. Problemy relatywizmu językowego czy pytania o granice języka i problem niewyrażalności dotyczą nie tylko języka mistyki, lecz również innych języków specjalistycznych i nadal znajdują się w centrum zainteresowania licznych językoznawców.

Jedną z barier porozumienia w komunikacji interkulturowej/egzolingwalnej są różnice w nazewnictwie różnych struktur społecznych, instytucji, organizacji, w tym struktur szkolnictwa w różnych krajach. Zespół autorów w Instytucie Lingwistyki Stosowanej podjął udaną próbę zniwelowania tych barier w zakresie szkolnictwa wyższego, której efektem jest powstanie i przetłumaczenie słownika Unilex (2010), który jest nieocenioną pomocą dla czynnych zawodowo tłumaczy oraz studentów.

Tematyka szkolnictwa wyższego pojawia się również w rozprawie habilitacyjnej Agnieszki Błażek *Einheit in Vielfalt: der Bologna-Prozess. Fachlexikologische und fachkommunikative Aspekte* (2018), w której autorka zastosowała interdyscyplinarne instrumentarium z zakresu badań nad komunikacją specjalistyczną, ukazując granice możliwości ujednoczenia językowego występujących w różnych krajach form kształcenia.

Niszowy charakter mają badania nad idiolektem pszczelarza, prowadzone obecnie przez Izabelę Prokop. Język pszczelarstwa jest dotąd mało zbadany, jeśli chodzi o opracowania encyklopedyczne lub słownikowe. Brak jest również rozważań nad rzeczywistym językiem pszczelarstwa, to jest poszczególnymi idiolektami osób zajmujących się gospodarką pasieczną, w myśl postulatów antropocentrycznej teorii języków specjalistycznych. Obecnie projekt znajduje się w fazie podsumowania badań pilotażowych, a wstępne wyniki są bardzo obiecujące.

W ostatnim czasie powstała koncepcja stworzenia bazy materiałowej tekstów specjalistycznych, analizowanych w pracach dyplomowych i magisterskich – równolegle w Instytucie Lingwistyki Stosowanej oraz w Instytucie Filologii Germańskiej – autorstwa prof. Janusza Taboraka, który z sukcesem ukończył już prace przygotowawcze i udostępnia bazę na potrzeby badań naukowych pracowników uczelni oraz studentów. Wynikiem

wspólnych działań jest stworzenie bazy danych, która będzie służyć dydaktyce – do ćwiczeń z translatoryki oraz do sporządzania glosariuszy specjalistycznych w celu dalszego badania języków specjalistycznych.

Literatura

- Błażek A. (2018), *Eiheit in Vielfalt: der Bologna-Prozess. Fachlexikologische und fachkommunikative Aspekte*, Frank & Timme GmbH Verlag, Berlin.
- Błażek A., Rapti A., Schaefer B. (2010), *UNILEX. Universitätswörterbuch deutsch-polnisch. Ein Leitfaden zur studentischen Mobilität. Słownik uniwersytecki niemiecko-polski*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, FRSE, Warszawa.
- Grucza F. (2007), *Lingwistyka stosowana. Zarys jej historii, zadań i dokonania*, Wydawnictwo Euro-Edukacja, Warszawa.
- Grucza F. (2017), *Dzieła zebrane. Tom 9. Lingwistyka stosowana. Historia – Zadania – Osiągnięcia*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Kade O. (1968), *Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung*, Beihefte zur Zeitschrift Fremdsprachen 1, Verl. Enzyklopädie, Leipzig.
- Koller W. (1992), *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, Quelle and Meyer, Heidelberg.
- Nida E., Taber Ch. (1969), *The Theory and Practice of Translation*, Brill.
- Nord Ch. (1988), *Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*, Quelle & Meyer, Heidelberg.
- Plany studiów specjalności *lingwistyka stosowana*. Rada Programowa Instytutu Lingwistyki Stosowanej UAM w Poznaniu (2010–2018).
- Prokop I. (2013), *Instytut Lingwistyki Stosowanej*. W: Tomaszekiewicz T., Puppel S. (red.), *Krótką historia Instytutów i Katedr Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Publikacja przygotowana z okazji 25-lecia istnienia Wydziału Neofilologii UAM (1988–2013)*, Wydawnictwo UAM, Poznań, s. 49–61.
- Reiss K. (1984), *Quality in translation oder: wann ist eine Übersetzung gut?*, „Babel”, nr 4, s. 198–208.
- Sakaguchi A. (2011), *Język – mistyka – prorocstwo. Od doświadczenia do wysłowienia*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- Tomaszekiewicz T., Puppel S. (red.) (2013), *Krótką historia Instytutów i Katedr Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Publikacja przygotowana z okazji 25-lecia istnienia Wydziału Neofilologii UAM (1988–2013)*, Wydawnictwo UAM, Poznań.

**Directions of research on languages for specific purposes
at the Institute of Applied Linguistics**

Languages for specific purposes have become a popular research topic. The aim of this paper is to systematise and categorise the main directions of research on LSP at the Institute of Applied Linguistics at Adam Mickiewicz University in Poznań. The paper focuses on two main fields of LSP research: translation and teaching. The article discusses not only the topics which are of interest to research staff but also the perspectives of the development of the field.

Keywords: Languages for specific purposes, teaching, LSP perspectives, research directions, translation